

UCHWAŁA

Dnia 8 marca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa R. W.

przeciwko A. B.-Ż.

o zapłatę,

po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym

w dniu 8 marca 2013 r.,

zagadnienia prawnego przedstawionego

przez Sąd Okręgowy w P.

postanowieniem z dnia 4 grudnia 2012 r.,

„Czy notariuszowi za sporządzenie i przesłanie do sądu zamieszczonego w akcie notarialnym wniosku o dokonanie wpisu w księdze wieczystej w wykonaniu obowiązku wynikającego z art. 92 § 4 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (tekst jedn. Dz.U. z 2008 r., Nr 189, poz. 1158 ze zm.) przysługuje wynagrodzenie ustalane na podstawie § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Dz.U. z 2004 r., Nr 148, poz. 1564 ze zm.) - odrębne od wynagrodzenia za sporządzenie aktu notarialnego dokumentującego czynność, o której mowa w art. 92 § 4 Prawa o notariacie?”

podjął uchwałę:

Notariuszowi przysługuje wynagrodzenie za dokonanie czynności notarialnej, do której zobowiązuje go art. 92 § 4 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (jedn. tekst: Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 ze zm.), ustalone zgodnie z art. 5 § 1 tej ustawy oraz § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Dz. U. Nr 148, poz. 1564 ze zm.).

Sąd Okręgowy w P., rozpoznając apelację powoda R. W. od wyroku Sądu Rejonowego w P. z dnia 13 lipca 2012 r., powziął istotne wątpliwości i na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne sformułowane w sentencji swojego postanowienia z dnia 4 grudnia 2012 r. Zagadnienie to powstało na tle następującego stanu faktycznego.

W dniu 20 października 2009 r. pozwana A. B.-Ż. działając jako notariusz sporządziła akt notarialny obejmujący umowę majątkową małżeńską, na podstawie której mieszkanie położone w P. zostało objęte wspólnością majątkową małżeńską powoda R. W. i jego małżonki. Zgodnie z § 7 aktu notarialnego, powód wraz z żoną wnieśli o dokonanie stosownych wpisów w księgach wieczystych prowadzonych przez Sąd Rejonowy w P.

Za sporządzenie tego aktu notarialnego, na podstawie § 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Dz. U. Nr 148, poz. 1564 ze zm. dalej powoływanego jako rozporządzenie o taksie notarialnej), pozwana pobrała wynagrodzenie za podstawową czynność notarialną w kwocie 400 zł, powiększoną o podatek od towarów i usług. Dodatkowo, na podstawie § 16 tego rozporządzenia, pozwana pobrała wynagrodzenie w wysokości 200 złotych powiększone o podatek od towarów i usług w kwocie 44 zł.

W pozwie wniesionym do Sądu Rejonowego w P. powód domagał się zasądzenia od pozwanej kwoty 244 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu żądania powód podał, że kwota ta została pobrana przez pozwaną za sporządzenie innej czynności notarialnej, czego jednak powód nie zlecał. Zdaniem powoda kwota ta, obejmująca złożenie wniosku o wpis do księgi wieczystej, została pobrana bezpodstawnie, bowiem nie jest to czynność notarialna, a jedynie techniczna. Wyrokiem z dnia 13 lipca 2012 r. Sąd Rejonowy w P. oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy, rozpoznający apelację pozwanego od tego wyroku, dokonując wykładni przepisów ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawa o notariacie (jedn. tekst Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 ze zm., dalej powoływana jako

PrNot) oraz wspomnianego wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości stwierdził, że na tle tych przepisów istnieją poważne wątpliwości, jak rozstrzygnąć pytanie, czy notariuszowi należy się odrębne wynagrodzenie za zamieszczenie w akcie notarialnym wniosku o dokonanie wpisu w księdze wieczystej, o którym mowa w art. 92 § 4 PrNot.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 5 § 1 PrNot notariuszowi przysługuje wynagrodzenie określone w umowie stron za dokonanie czynności notarialnych, przy czym nie może być ono wyższe niż stawki wynikające z rozporządzenia o taksie notarialnej. Omawiane rozporządzenie ustala określone stawki opłat za poszczególne konkretne czynności notarialne, a w § 16 przewiduje, że za dokonanie czynności notarialnej w jego treści wyraźnie niewymienionej maksymalna stawka wynosi 200 zł.

Zagadnienie przedstawione do rozpoznania Sądowi Najwyższemu sprowadza się zatem do odpowiedzi na pytanie, czy sporządzenie wniosku o wpis w księdze wieczystej jest „inną czynnością notarialną” w rozumieniu przepisu § 16 rozporządzenia, czy też nie stanowi odrębnej czynności notarialnej (stanowi element akcesoryjny w stosunku do czynności polegającej na sporządzeniu aktu notarialnego dokumentującego czynność stron), a co za tym idzie wynagrodzenie za jej dokonanie zawiera się w wynagrodzeniu za sporządzenie aktu notarialnego. Zdaniem Sądu Okręgowego, wykładnia przepisów PrNot oraz przepisów rozporządzenia o taksie notarialnej może prowadzić do zajęcia dwóch przeciwstawnych stanowisk. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że problem przedstawiony w zagadnieniu prawnym był przedmiotem rozbieżnych orzeczeń sądów powszechnych oraz został dostrzeżony w literaturze, gdzie część autorów opowiedziała się za możliwością pobrania przez notariusza opłaty za sporządzenie wniosku o wpis w księdze wieczystej na podstawie przepisu § 16 rozporządzenia o taksie notarialnej. Przyjmują oni, że czynnością notarialną jest czynność, którą na podstawie przepisów prawa dokonuje notariusz, a zatem jest nią również sporządzenie i przesłanie sądowi wieczystoksięgowemu wniosku o wpis. Za przyznaniem notariuszowi prawa do wynagrodzenia za dokonanie takiej czynności przemawia w szczególności argument jej samodzielnego charakteru, bowiem jej brak nie pozbawia aktu notarialnego ważności, nie wpływa na ważność

czynności prawnej objętej tym aktem, nie jest również oświadczeniem woli lub wiedzy stron czynności prawnej dokonywanej przed notariuszem. W konsekwencji, sporządzenie wniosku o wpis do księgi wieczystej byłoby inną czynnością notarialną, przy założeniu jednak, że katalog czynności notarialnych z art. 79 PrNot jest otwarty w tym sensie, że obejmuje nie tylko czynności uregulowane w art. 79 PrNot oraz w odrębnych ustawach, lecz także czynności nie objęte przepisem art. 79 PrNot, a przewidziane w innych jednostkach redakcyjnych Prawa o notariacie.

W ocenie Sądu Okręgowego, redakcja przepisu art. 79 PrNot nastręcza wątpliwości co do tego, czy przepis ten zawiera enumeratywne wyliczenie czynności notarialnych w tym sensie, że jako takie traktuje nie wszelkie czynności notariusza, lecz czynności, którym ustawa (Prawo o notariacie lub „odrębne przepisy”) nadaje charakter czynności notarialnych, czy też katalog czynności notarialnych z art. 79 ma charakter otwarty, natomiast w punkcie 9. tego przepisu nie chodzi o czynności wyraźnie przewidziane w odrębnych od Prawa o notariacie przepisach, ale o takie czynności, które muszą być dokonane przez notariusza, ponieważ obowiązek taki wynika z obowiązywania tych odrębnych przepisów, zaś odesłanie zawarte w art. 79 pkt 9 może dotyczyć nie tylko odrębnych aktów prawnych, lecz również innych przepisów samej ustawy Prawo o notariacie rozumianych jako jednostka redakcyjna tekstu.

Sąd II instancji przedstawiający do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne skłania się jednak do przyjęcia stanowiska, że za sporządzenie wniosku o wpis w księdze wieczystej i jego przesłanie do sądu wieczystoksięgowego nie przysługuje notariuszowi w obecnym stanie prawnym odrębne wynagrodzenie na podstawie § 16 rozporządzenia w sprawie taksy notarialnej, gdyż czynność taka objęta jest wynagrodzeniem za sporządzenie aktu notarialnego zawierającego taki wniosek. Za takim stanowiskiem przemawiają, zdaniem Sądu Okręgowego, następujące argumenty. Katalog czynności notariusza wskazany w art. 79 PrNot ma charakter zamknięty w tym sensie, że czynności niewymienione w tym przepisie, a także w innych ustawach, o których mowa w art. 79 pkt 9 PrNot, które traktują daną czynność jako czynność notarialną, nie są czynnościami notarialnymi w rozumieniu ustawy Prawo o notariacie. Przepisy ustawy Prawo o notariacie przewidują wynagrodzenie za czynności notariusza w rozumieniu tej ustawy, przy

czym czynnościami tymi są wyłącznie czynności traktowane tak przez samego ustawodawcę (w art. 79 i przepisach odrębnych od ustawy Prawo o notariacie). Pozostałe czynności dokonywane przez notariusza, ale niewymienione w art. 79 PrNot i odrębnych ustawach pełnią rolę służebną wobec innych czynności i nie wiąże się z nimi prawo notariusza do wynagrodzenia. Wychodząc z tego założenia nasuwa się wniosek, że ustawodawca w sposób świadomy pominął jako czynność notarialną czynność polegającą na sporządzeniu wniosku wieczystoksięgowego zarówno w ustawie Prawo o notariacie, jak i w rozporządzeniu o taksie notarialnej. Dalej wskazać należy, że przepis art. 92 § 4 PrNot nakazuje zamieścić w akcie notarialnym wskazanym w tym przepisie wniosek wieczystoksięgowy, nie pozostawiając w tym zakresie notariuszowi, czy też stronom jakiegokolwiek dowolności, co również wskazuje, że wniosek taki stanowi czynność uboczną. Wniosek o wpis w księdze wieczystej zamieszczany jest w akcie notarialnym, a zatem stanowi element tego aktu i jako jego część składowa nie ma samodzielnego charakteru, ale jest czynnością akcesoryjną, uboczną, stanowiącą konieczny (przewidziany przez ustawę) element czynności notarialnej polegającej na sporządzeniu aktu notarialnego.

Można oczywiście wyobrazić sobie sytuację, w której strony zwracają się do notariusza o sformułowanie samego wniosku o wpis w księdze wieczystej - bez związku z jakąkolwiek czynnością objętą aktem notarialnym. Jeżeli nawet jednak przyjąć dopuszczalność odpłatnego świadczenia takiej usługi przez notariusza (co jest wątpliwe przy założeniu, że notariusz dokonuje wyłącznie czynności określonych ustawą i za nie może otrzymać wynagrodzenie), to należy zauważyć, że w takim wypadku miałyby ona samodzielną charakter na mocy umowy stron, podczas gdy zamieszczenie wniosku o wpis w księdze wieczystej w akcie notarialnym w ramach realizacji obowiązku wynikającego z art. 92 § 4 PrNot jest niezależne od woli stron i w takim wypadku nie sposób uznać go za czynność samodzielną i odrębną od sporządzenia samego aktu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w P. ma określenie charakteru czynności notariusza polegającej na zamieszczeniu w akcie notarialnym wniosku o wpis do

księgi wieczystej. Zgodnie z art. 92 § 4 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie, wprowadzonym do tej ustawy z dniem 23 września 2001 r., jeżeli akt notarialny w swej treści zawiera przeniesienie, zmianę lub zrzeczenie się prawa ujawnionego w księdze wieczystej albo ustanowienie prawa podlegającego ujawnieniu w księdze wieczystej, bądź obejmuje czynność przenoszącą własność nieruchomości, chociażby dla tej nieruchomości nie była prowadzona księga wieczysta, notariusz sporządzający akt notarialny jest obowiązany zamieścić w tym akcie wniosek o dokonanie wpisu w księdze wieczystej, zawierający wszystkie dane wymagane przepisami Kodeksu postępowania cywilnego. Notariusz jest obowiązany przesłać z urzędu sądowi właściwemu do prowadzenia ksiąg wieczystych wypis aktu notarialnego zawierający wniosek o wpis do księgi wieczystej wraz z dokumentami stanowiącymi podstawę wpisu, w terminie trzech dni od sporządzenia aktu.

Czynność opisana w przywołanym przepisie charakteryzuje się następującymi cechami. Po pierwsze, jest to czynność dokonywana przez notariusza. Po drugie, jest czynnością zawartą w akcie notarialnym. Po trzecie, nie jest to czynność dokonywana między stronami, której notariusz nadaje określoną przez ustawę formę, lecz czynność wprawdzie związana z czynnością dokonywaną przez strony, lecz o odrębnym charakterze. Uzasadnieniem dla dokonywania tej czynności jest art. 35 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece. Przepis ten nakłada na właściciela nieruchomości obowiązek niezwłocznego złożenia wniosku o ujawnienie swego prawa w księdze wieczystej. Wpis w księdze wieczystej, nie ma wprawdzie charakteru konstytutywnego dla przeniesienia własności nieruchomości, gdyż zgodnie z art. 155 k.c., własność przechodzi na nabywcę z chwilą ważnie zawartej umowy w formie notarialnej, ale jest on obowiązkowy ze względu na jego znaczenie dla ochrony interesów samego nabywcy i osób trzecich. Nałożenie na notariusza obowiązku, przewidzianego w art. 92 § 4 PrNot wpisuje się w funkcję jaką ustawa powierza notariuszowi. Jest on powołany do czuwania nad tym, aby strony wypełniły przewidziane ustawą obowiązki, tak aby ich interesy były zrealizowane zgodnie z prawem oraz aby zapobiegać zbędnym sporom wynikającym z działań stron niezgodnych z prawem. Ujmując to syntetycznie, należy stwierdzić, że notariusz jest powołany do pełnienia

czynności jurysdykcji prewencyjnej (podobnie Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 7 grudnia 2010 r., III CZP 86/10, OSNC 2010, nr 10, poz. 49). Należy przy tym podkreślić, że chodzi o zapobieganie sporom o charakterze prywatnoprawnym.

Poprzez nałożenie na notariusza obowiązku zamieszczenia w akcie notarialnym, w którym dochodzi do zmiany uprawnionego wpisanego do księgi wieczystej, wniosku o wpis do takiej księgi, ustawodawca zabezpiecza realizację niezwykle ważnej dla bezpieczeństwa obrotu zasady; zgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Wniosek do sądu wieczystoksięgowego jest więc czynnością notariusza, przybierającą postać aktu notarialnego, ale czynnością zupełnie inną niż czynność materialnoprawna jakiej dokonują strony. Z punktu widzenia materialnoprawnego notariusz występuje tu jako ustawowy przedstawiciel właściciela, który w jego imieniu jest obowiązany złożyć wniosek o wpis. Zgodnie z art. 626⁴ k.p.c., przekazanie przez notariusza wniosku zawartego w akcie notarialnym uważa się za złożenie wniosku przez uprawnionego. Tym samym notariusz wszczyna w imieniu właściciela postępowanie wieczystoksięgowe, którego uczestnikiem jest już uprawniony. Wniosek notariusza zawarty w akcie notarialnym, musi odpowiadać wymogom, jakie dla takiego wniosku przewiduje k.p.c., co zresztą jednoznacznie podkreśla sam ustawodawca w art. 92 § 4 k.p.c.

Opisane wyżej cechy wniosku wskazują, że jest to czynność notarialna. Dokonuje jej notariusz, zawarta jest w akcie notarialnym, realizuje podstawową funkcję do jakiej powołany jest notariusz (jurysdykcji prewencyjnej) oraz ma charakter samoistny w stosunku do innych czynności zawartych w tym samym akcie notarialnym. Tej samoistności czynności polegającej na sporządzeniu wniosku o wpis do księgi wieczystej nie podważa to, że jest to czynność funkcjonalnie powiązana z inną czynnością notarialną zawartą w tym samym akcie prawnym.

Trafnie Sąd przedstawiający zagadnienie zwraca uwagę, że w przepisach Prawa o notariacie ustawodawca określił krąg czynności, które należy uznać za czynności notarialne. Notariusz może dokonać tylko takiej czynności, dla której podstawa prawna znajduje się w art. 79 PrNot lub w odrębnych przepisach, o których mowa w art. 79 pkt 9. Tylko za dokonanie takich czynności przewidziane

jest wynagrodzenia w art. 5 PrNot i rozporządzeniu o taksie notarialnej. Istota tych czynności polega nie tylko na tym, że są to czynności notariusza, ale że stanowią one realizację jego podstawowej funkcji, jaką jest zapewnienie tego, aby różnorakie czynności prawne i faktyczne dokonywane przez strony były dokonane zgodnie z wymogami prawa, tak aby maksymalnie chroniony był godny ochrony interes osoby lub osób, które powinny lub chcą dokonać takiej czynności z udziałem notariusza. Ów udział notariusza z reguły polega na umieszczeniu oświadczeń woli osoby dokonującej czynności w dokumencie, który musi spełniać wymogi formalne określone przez Prawo o notariacie. Wtedy spełniony zostaje wymóg zachowania formy notarialnej, której zachowanie jest wymagane przez ustawę dla dokonania czynności prawnych mających szczególne znaczenie dla stron takiej czynności oraz z punktu widzenia interesów innych osób i porządku publicznego. Tak jest w przypadku przeniesienia własności nieruchomości, czy umów niektórych spółek handlowych. Czynnościami notarialnymi mogą być także czynności z udziałem notariusza, które nie są dokumentowane w opisany sposób. Ustawa w art. 79 PrNot wskazuje takie czynności jak; przechowywanie dokumentów, sporządzanie projektów aktów, oświadczeń i innych dokumentów, doręczanie oświadczeń.

Oprócz czynności notarialnych notariusz dokonuje również innych czynności, które zostały mu powierzone wyłącznie w interesie publicznym. Zgodnie z art. 7 PrNot, notariusz jako płatnik pobiera podatki, co regulują przepisy Ordynacji podatkowej, czy jeżeli wniosek o wpis do księgi wieczystej podlega opłacie pobiera od wnioskodawców tę opłatę i przekazuje właściwemu sądowi rejonowemu. Nie są to czynności notarialne, o których mowa w art. 79 PrNot. Mają one wyraźnie akcesoryjny charakter w stosunku do czynności notarialnych. Ich dokonywanie przez notariusza jest jego dodatkowym obowiązkiem jako osoby zaufania publicznego, która nie pełni wtedy swojej podstawowej funkcji zapobiegania sporom (jurysdykcji prewencyjnej), lecz wykonuje funkcję zastrzeżoną dla organów państwowych związaną z pobieraniem opłat o charakterze publicznoprawnym. Podkreśla to sam ustawodawca nakładając na notariusza takie obowiązki w odrębnym przepisie i wskazując, że notariusz działa wtedy na podstawie innych ustaw. Warto także podkreślić, że pobieranie opłat publicznoprawnych, o którym mowa w art. 7 PrNot, nie zapobiega żadnym sporom o charakterze

cywilnoprawnym, lecz wiąże się z postępowaniem administracyjnoprawnym, w przypadku podatków i umożliwia wszczęcie postępowania, a nie zapobiega przyczynom, dla których postępowanie to jest wszczynane.

Jeżeli wniosek o wpis do księgi wieczystej jest czynnością notarialną to pozostaje jeszcze do wyjaśnienia czy jest on czynnością, o której mowa w art. 79 pkt 9 PrNot. W katalogu czynności notarialnych zawartych w art. 79 pkt 1 do 8 ustawodawca nie wymienia tego wniosku. Podstawą dla dokonania takiej czynności jest art. 92 § 4 PrNot. Niewątpliwie jest to odrębny przepis od art. 79 PrNot. Gdyby ustawodawca chciał, tak jak to przyjmuje Sąd Okręgowy, aby przez odrębne przepisy, o których mowa w art. 79 pkt 9 PrNot rozumieć tylko przepisy innych ustaw niż ustawa Prawo o notariacie, to mógł dać temu jednoznaczny wyraz, wskazując, że nie chodzi o odrębne przepisy, ale przepisy innych ustaw.

To, że sporządzenie wniosku o wpis do księgi wieczystej nie zostało wymienione wyraźnie w katalogu czynności notarialnych wiąże się zapewne z okolicznościami, w jakich pojawiła się normatywna podstawa dla sporządzania takiego wniosku w ustawie Prawo o notariacie. Notariusz, niezależnie od tego w jakiej formie ustrojowej działał, począwszy od unifikacji prawa rzeczowego w 1946 r. miał ustawowy obowiązek sporządzenia wniosku o wpis do księgi wieczystej. Dopiero jednak ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy - Prawo o notariacie (Dz.U. Nr 63, poz. 635) z dniem 23 września 2001 r., stworzyła podstawę prawną dla tego obowiązku w ustawie Prawo o notariacie, dodając z dniem 23 września 2001 r. art. 92 § 4. Mając na uwadze wieloletnią praktykę traktowania czynności polegającej na sporządzeniu wniosku wieczystoksięgowego, jako czynności notarialnej, za którą należy się notariuszowi wynagrodzenie, ustawodawca założył zapewne, że wystarczy tylko wskazanie, iż ma ona stanowić część aktu notarialnego, w którym następuje zmiana uprawnionego wpisanego do księgi wieczystej. Jak widać jednak nie było to założenie w pełni uzasadnione o czym świadczą wątpliwości przedstawione w postanowieniu Sądu Okręgowego w P. Mając to na uwadze oraz uwzględniając aktualną redakcję art. 79 pkt 9 PrNot, w którym nie odsyła się do przepisów innych ustaw, a tylko do odrębnych

przepisów, czyli także do art. 92 § 4 PrNot, można uznać, że również wykładnia literalna i systemowa przemawia za zaliczeniem wniosku o wpis do księgi wieczystej do czynności notarialnych, o których mowa w art. 79 i art. 5 PrNot.

Zgodnie z art. 5 PrNot, notariuszowi za dokonanie czynności notarialnej przysługuje wynagrodzenie. Ustalenie takiego wynagrodzenia następuje na podstawie umowy ze stronami czynności w granicach zakreślonych przez taksę notarialną określoną w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości. Szczególnej uwagi, przy poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie, czy notariuszowi należy się wynagrodzenie za sporządzenie i umieszczenie w akcie notarialnym wniosku o wpis do księgi wieczystej, wymaga § 11 i § 16 rozporządzenia o taksie notarialnej. Zgodnie z § 11 ust. 1 tego rozporządzenia, jeżeli jednym aktem notarialnym, sporządzonym między tymi samymi osobami, objęto kilka czynności prawnych, a jedna z tych czynności ma charakter czynności głównej a inne mają charakter czynności ubocznych i nie mogą istnieć bez czynności głównej notariusz ma prawo do ustalenia wynagrodzenia w granicach stawki maksymalnej przewidzianej dla czynności głównej. Przepis ten nie może mieć zastosowania do czynności polegającej na sporządzeniu wniosku o wpis do księgi wieczystej, gdyż mowa w nim o czynnościach między tymi samymi osobami, czyli o czynnościach prawnych stron, które notariusz dokumentuje w akcie notarialnym. Wniosek do księgi wieczystej jest zaś czynnością samego notariusza, który został zobowiązany w ustawie do złożenia go w imieniu strony. Jak wynika z § 11 ust. 3 rozporządzenia w sprawie taksy notarialnej, jeżeli akt notarialny obejmuje kilka czynności różnych osób, stosuje się maksymalne stawki przewidziane za każdą taką czynność z osobna. Skoro niewątpliwie czynność stron jest inną czynnością niż złożenie wniosku o wpis do księgi wieczystej przez notariusza, to już z § 11 ust. 3 rozporządzenia o taksie notarialnej wynika podstawa dla ustalenia przez notariusza wynagrodzenia za dokonanie tej czynności. Sporządzenie wniosku o wpis do księgi wieczystej i zamieszczenie go w akcie notarialnym nie jest wymienione osobno w rozporządzeniu o taksie notarialnej. W tej sytuacji zastosowanie znajdzie § 16 tego rozporządzenia, zgodnie z którym za dokonanie czynności notarialnej niewymienionej w innych przepisach rozporządzenia maksymalna stawka wynosi 200 zł.

W konkluzji rozważań na temat tego, czy notariuszowi należy się wynagrodzenie za sporządzenie wniosku o wpis do księgi wieczystej należy stwierdzić, że zarówno przepisy ustawy Prawo o notariacie jak i przepisy rozporządzenia o taksie notarialnej uzasadniają w pełni prawo notariusza, aby w umowie ze stronami ustalił wynagrodzenie za dokonanie takiej czynności w maksymalnej kwocie 200 zł. Biorąc pod uwagę, że w aktualnych warunkach ustrojowych wynagrodzenie notariusza stanowi rękojmię świadczenia przez niego usług na poziomie zapewniającym stronom dobre warunki dla podejmowania ważnych dla nich czynności oraz że wynagrodzenie to ma zabezpieczyć byt notariusza i jego bliskich, takie rozwiązanie nie budzi także wątpliwości aksjologicznych. Tym bardziej, że dostęp do notariuszy jest stosunkowo łatwy, a ich liczba pozwala stronom na negocjowanie ostatecznej wysokości tego wynagrodzenia. Znaczenie ma tu także to, że maksymalna taksa notarialna za sporządzenia wniosku o wpis do księgi wieczystej nie jest zbyt wysoka w porównaniu z opłatą za dokonanie przeniesienia własności nieruchomości, a w sytuacjach uzasadnionych ważnymi względami strona może być zwolniona przez sąd od obowiązku zapłaty wynagrodzenia, jak również sam notariusz może zrezygnować z pobrania takiego wynagrodzenia. (podobnie Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 23 września 2009 r., I KZP 7/09, OSNKW 2009, nr 10, poz. 83). Warto również zauważyć, że jeżeli czynność notarialna ma być wykonana przez notariusza nieodpłatnie to ustawa wyraźnie wyłącza prawo notariusza do ustalania wynagrodzenia za jej dokonanie. Do protokołu, w którym notariusz prostuje oczywiste błędy i niedokładności, jak wynika z art. 80 § 3 PrNot, nie stosuje się art. 5 tej ustawy. Takiego wyłączenia brak zaś dla czynności notarialnej, o której mowa w art. 92 § 4 PrNot.

Mając na uwadze powyższe względy Sąd Najwyższy, na podstawie art. 390 k.p.c., podał uchwałę, jak na wstępie.

